

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเสนอแนะแนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ของห้องสมุดประชาชนอำเภอในเขตภาคตะวันออกเฉียงใต้ สำหรับในบทนี้นำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับการสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย มีดังนี้

- 1.1.1 เพื่อศึกษาความต้องการในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอในเขตภาคตะวันออกเฉียงใต้
- 1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบความต้องการเกี่ยวกับวิธีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอในเขตภาคตะวันออกเฉียงใต้ จำแนกตามสถานภาพผู้ตอบ
- 1.1.3 เพื่อศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดประชาชนอำเภอในเขตภาคตะวันออกเฉียงใต้

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยทำการศึกษากับผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอในเขตภาคตะวันออกเฉียงใต้ 9 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดระยอง จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดนครนายก จังหวัดสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดตราด จังหวัดสมุทรปราการ และจังหวัดชลบุรี

1.2.1 ประชากรสำหรับการวิจัย

ห้องสมุดประชาชนอำเภอในเขตภาคตะวันออกเฉียงใต้ 53 แห่ง

1.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มที่ 1 ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอในเขตภาคตะวันออกเฉียงใต้ โดยผู้วิจัยทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ดังนี้

1) ห้องสมุดประชาชนอำเภอในเขตภาคตะวันออกเฉียงใต้ ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) จำแนกตามจังหวัดทั้ง 9 จังหวัด รวม 53 แห่ง จากนั้นทำการสุ่มแบบจับฉลาก ร้อยละ 50 ได้กลุ่มตัวอย่าง 29 แห่ง

2) จากห้องสมุด 29 แห่ง ผู้วิจัยทำการเลือกแบบเจาะจง ผู้ใช้บริการ

ห้องสมุดประชาชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 15 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 435 คน และได้แบบสอบถามกลับคืน จำนวน 400 คน

กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อให้สัมภาษณ์แบบเจาะลึก เลือกแบบเจาะจงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 6 คน โดยพิจารณาจากประสบการณ์ในการทำงานและผลงานที่ได้รับการยอมรับหรือผลงานดีเด่น

1.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ชุด คือ แบบสอบถามความต้องการของกลุ่มผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอ 1 ชุด แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน จำนวน 1 ชุด ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง

แบบสอบถามความต้องการของกลุ่มผู้ใช้บริการห้องสมุด มี 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 ความต้องการวิธีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของผู้ใช้บริการ ห้องสมุดประชาชนอำเภอ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ความต้องการด้านสถานที่ ระยะเวลา และสื่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดประชาชนอำเภอในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะแนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดประชาชนอำเภอในแต่ละด้าน

แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อสอบถามแนวทาง และวิธีการที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดประชาชนอำเภอสำหรับผู้ใช้บริการ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจากเครื่องมือแบบสอบถามผู้ใช้บริการ

1.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการดังนี้

กลุ่มผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอ ประสานงานกับศูนย์บริการการศึกษาของโรงเรียนอำเภอ/กิ่งอำเภอ เพื่อขอความอนุเคราะห์บรรณารักษ์หรือ

เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนอำเภอในการเก็บข้อมูล และรวบรวมแบบสอบถามส่งกลับมายังผู้วิจัย ทางไปรษณีย์ จากห้องสมุดประชาชนอำเภอทั้ง 29 แห่ง ในระหว่างเดือน กันยายน – ตุลาคม 2549

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ผู้วิจัยโทรศัพท์ ประสานงานขอความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์และนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ เพื่อสัมภาษณ์ แล้วเดินทางไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่าน โดยการนำแนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ได้จากการวิเคราะห์ความต้องการของผู้ใช้บริการให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและสัมภาษณ์แนวทางและ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้วยตนเอง

1.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวน และการวิเคราะห์เนื้อหา

1.3 สรุปผลการวิจัย

ผลจากการศึกษา ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษา วิเคราะห์สรุปได้ดังนี้ ข้อมูลทั่วไปของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอ จำนวน 400 คน คิดเป็นร้อยละ เป็นชาย ร้อยละ 42.3 หญิงร้อยละ 57.7 ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยผู้ใหญ่ (21-60 ปี) ร้อยละ 69.0 มีการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 27.2 และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 39.5

1.3.1 ผู้ใช้บริการห้องสมุดต้องการให้ห้องสมุดประชาชนอำเภอในเขต ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

ความต้องการวิธีการจัดกิจกรรม

1. ความต้องการวิธีการจัดกิจกรรม ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอ ต้องการวิธีการจัดกิจกรรมในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอต้องการวิธีการจัดกิจกรรมมากที่สุด คือการให้บริการ คอมพิวเตอร์และการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต ($\bar{X} = 4.25$) รองลงมา คือการจัดกิจกรรมค่าย ($\bar{X} = 3.94$) และการแนะนำหนังสือ ($\bar{X} = 3.93$)

2. ความต้องการวิธีการจัดกิจกรรม ด้านกิจกรรมที่ให้เนื้อหาสาระของ เรื่อง ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอ ต้องการวิธีการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอต้องการวิธีการจัด กิจกรรม ด้านกิจกรรมที่ให้เนื้อหาสาระของเรื่อง มากที่สุด คือ การแนะนำหนังสือ ($\bar{X} = 3.93$) รองลงมา คือการเล่นเกมที่นำไปสู่การอ่าน ($\bar{X} = 3.84$) และการฉายภาพยนตร์/ซีดี/วีซีดี/วีดิทัศน์/ดีวีดี ($\bar{X} = 3.78$)

3. ความต้องการวิธีการจัดกิจกรรม ด้านกิจกรรมที่สนับสนุนและส่งเสริมการอ่าน ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอต้องการวิธีการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.78$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอต้องการวิธีการจัดกิจกรรมมากที่สุด คือการให้บริการคอมพิวเตอร์และการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต ($\bar{X}=4.25$) รองลงมา คือการจัดกิจกรรมค่าย ($\bar{X}=3.94$) และการจัดแสดงหนังสือหรือนิทรรศการ ($\bar{X}=3.90$)

ความต้องการด้านสถานที่

ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอส่วนใหญ่ต้องการให้จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในสถานที่ห้องสมุดประชาชน จำนวน 346 คน คิดเป็นร้อยละ 86.5 รองลงมาได้แก่ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 240 คน คิดเป็นร้อยละ 60.0 และโรงเรียนในชุมชน จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 55.0

ความต้องการด้านวัน ช่วงเวลา และระยะเวลาที่สะดวกในการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

1. ผู้ใช้บริการห้องสมุดส่วนใหญ่ต้องการให้จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในวันเสาร์ - อาทิตย์ จำนวน 292 คน คิดเป็นร้อยละ 73.0 รองลงมาได้แก่ วันจันทร์ - ศุกร์ จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 21.2 และวันหยุดนักขัตฤกษ์ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 5.8
2. ผู้ใช้บริการห้องสมุดส่วนใหญ่ต้องการให้จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในช่วงเวลา 8.00 - 12.00 น. จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 37.0 รองลงมาได้แก่ เวลา 12.00 - 13.00 น. จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 25.3 และเวลา 13.00 - 16.00 น. จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 21.5
3. ผู้ใช้บริการห้องสมุดส่วนใหญ่ต้องการให้จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านโดยใช้ระยะเวลา ประมาณ 1 ชั่วโมง จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 48.3 รองลงมาได้แก่ ใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 38.5 และประมาณ 30 นาที จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 12.7

ความต้องการด้านระยะเวลาถี่ห่างในการปรับเปลี่ยนข้อมูลหรือเพิ่มเติมข้อมูลในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง

ผู้ใช้บริการห้องสมุดส่วนใหญ่ต้องการให้มีการปรับเปลี่ยนข้อมูลหรือเพิ่มเติมข้อมูลในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง ทุกสัปดาห์และทุกเดือน จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 35.3 และทุกวันสำคัญ จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 29.4

**ความต้องการ ช่วงวัน ระยะเวลา และลักษณะการจัด กรณีจัด
กิจกรรมทัศนศึกษา/ค่าย**

1. ผู้ใช้บริการห้องสมุดส่วนใหญ่ต้องการให้จัดกิจกรรมทัศนศึกษา/
ค่าย ในวันเสาร์ – อาทิตย์ จำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 55.5 รองลงมาได้แก่ วันเสาร์ หรือวัน
อาทิตย์ จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 27.3 และวันจันทร์ - ศุกร์ จำนวน 39 คน คิดเป็น
ร้อยละ 9.7
2. ผู้ใช้บริการห้องสมุดส่วนใหญ่ต้องการให้จัดกิจกรรมทัศนศึกษา/
ค่าย โดยใช้ระยะเวลา ประมาณ 1 วัน จำนวน 218 คน คิดเป็นร้อยละ 54.5 รองลงมาได้แก่ เวลา
ประมาณ 2 วัน จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 31.7 และประมาณครึ่งวัน จำนวน 55 คน คิดเป็น
ร้อยละ 13.8
3. ผู้ใช้บริการห้องสมุดส่วนใหญ่ต้องการให้จัดกิจกรรมทัศนศึกษา/
ค่าย โดยใช้ลักษณะการจัดกิจกรรม ไป - กลับ 1 วัน จำนวน 238 คน คิดเป็นร้อยละ 59.5
รองลงมาได้แก่ จัดลักษณะ ค้างคืน 1 คืน 2 วัน จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 31.7 และลักษณะ
ค้างคืน 2 คืน 3 วัน จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 8.8

ความต้องการด้านสื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม

ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอส่วนใหญ่ต้องการสื่อที่ใช้
ประกอบในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านคือ ซีดี/วีซีดี/ดีวีดี/วีดิทัศน์ จำนวน 349 คน คิดเป็นร้อยละ
87.3 รองลงมาได้แก่ หนังสือ จำนวน 289 คน คิดเป็นร้อยละ 72.3 และรูปภาพ/โปสเตอร์/ภาพพลิก
จำนวน 276 คน คิดเป็นร้อยละ 69.0

**1.3.2 เปรียบเทียบความต้องการวิธีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
ของห้องสมุดประชาชนอำเภอในเขตภาคตะวันออก ตามสถานภาพผู้ตอบ**

1. เพศ ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอ เพศชายและเพศหญิง มี
ความต้องการวิธีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในด้านกิจกรรมที่ให้เนื้อหาสาระของเรื่อง ไม่แตกต่าง
กัน ส่วนด้านกิจกรรมที่สนับสนุนและส่งเสริมการอ่านก็ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า
เพศชาย และเพศหญิง มีความต้องการด้านการจัดบริการห้องสมุดเคลื่อนที่ แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญที่ระดับ .05
2. อายุ ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอ ที่มีอายุแตกต่างกัน
ต้องการวิธีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05
3. ระดับการศึกษา ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอ ที่มีระดับ
การศึกษาแตกต่างกัน ต้องการวิธีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

4. การประกอบอาชีพ ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอ ที่มีการประกอบอาชีพแตกต่างกัน ต้องการวิธีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

1.3.3 แนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดประชาชนอำเภอในเขตภาคตะวันออก

แนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดประชาชนอำเภอ ในเขตภาคตะวันออก จากข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามและจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

1. แนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านมีความเหมาะสม สามารถจัดได้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย วิธีการจัดกิจกรรมที่ให้เนื้อหาสาระของเรื่อง ส่วนใหญ่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย แต่บางกิจกรรม เช่น การเชิญนักเขียน/บุคคลสำคัญที่มีชื่อเสียงมาพบปะพูดคุยและการสัมภาษณ์ การชักถามนักเขียนที่มีชื่อเสียง อาจทำได้ยาก ส่วนกิจกรรมที่สนับสนุนและส่งเสริมการอ่าน มีความเหมาะสม ครอบคลุม ห้องสมุดประชาชนสามารถจัดกิจกรรมได้ทุกวิธี เพราะเป็นกิจกรรมที่บรรณารักษ์ส่วนใหญ่นิยมนำมาจัดกิจกรรมอยู่แล้ว นอกจากนั้นควรมีการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดกิจกรรมในลักษณะเชิงรุก หรือนบูรณาการกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเข้ากับกิจกรรมอื่น ๆ

2. วิธีการจัดกิจกรรม ควรใช้ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมหรือช่วยดำเนินการในการจัดกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นด้านงบประมาณ ด้านสื่อวัสดุอุปกรณ์ ด้านการประชาสัมพันธ์ หรือบุคลากร ในการดำเนินการจัดกิจกรรม และการจัดกิจกรรมในแต่ละครั้งควรมีการวางแผนในการดำเนินงานให้ชัดเจน นอกจากนี้ควรคัดเลือกวิธีหรือรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ

3. แนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน สามารถนำไปจัดกิจกรรมได้มากและได้ทุกวิธี สามารถให้บริการได้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งบุคลากรหรือบรรณารักษ์ควรพิจารณารูปแบบการจัดให้ตรงตามความเหมาะสมและความต้องการของผู้ร่วมกิจกรรม

4. ในการนำแนวทางไปจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ควรมีการเตรียมการดังนี้

- การวางแผนงานให้ชัดเจน เพื่อเตรียมการในการจัดกิจกรรม
- การประชาสัมพันธ์
- การจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ จัดเตรียมด้านอาคารสถานที่และการประสานงาน

เครือข่าย

- การจัดกิจกรรมตามกำหนด วัน เวลา
- การประเมินผลการจัดกิจกรรมและสรุปรายงานผล

5. แนวทางที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันมีปัญหหลายด้าน เช่น การขาดแคลนบุคลากร ในการดำเนินการในการจัดกิจกรรม บุคลากรที่มีอยู่ขาดความรู้ ความพร้อมในการดำเนินการจัด กิจกรรม และปัญหาด้านงบประมาณ วิธีการแก้ไขและป้องกันปัญหา ควรใช้ภาคีเครือข่ายที่มี ความสามารถความชำนาญมาช่วยในการจัดกิจกรรม มีการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิด แนวคิดใหม่มาใช้ในการจัดกิจกรรมและเพิ่มศักยภาพในการทำงาน ควรจัดกิจกรรมในเชิงรุก มีการ สสำรวจความต้องการของกลุ่มเป้าหมายก่อนการตัดสินใจในการจัดกิจกรรม และการระดมสรรพกำลัง ในด้านงบประมาณจากองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน

6. ในการจัดกิจกรรมควรประสานงานกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน และแม้แต่ชุมชนกลุ่ม คนที่เกี่ยวข้อง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนในการจัดกิจกรรม เช่น สนับสนุน งบประมาณ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ สถานที่

7. ข้อเสนอแนะ ผู้เชี่ยวชาญเสนอให้มีสื่อที่มีอยู่ในชุมชนเพื่อช่วยในการประชาสัมพันธ์ เช่น สถานีวิทยุชุมชน หรือหาวัสดุที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้ในการจัดกิจกรรม บุคลากรที่มีหน้าที่ในการ ดำเนินการจัดกิจกรรมควรได้รับการพัฒนาหรือฝึกอบรม ศึกษาดูงาน เพื่อให้ทันเหตุการณ์หรือได้ พุดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ ระหว่างบรรณารักษ์/เจ้าหน้าที่ เพื่อกระตุ้นให้เกิด ความคิดสร้างสรรค์ และแนวคิดใหม่มาปรับใช้ในการดำเนินงาน

2. อภิปรายผล

2.1 ความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในการจัดกิจกรรมของห้องสมุด ประชาชนอำเภอในเขตภาคตะวันออก ตามความคิดเห็นของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชน อำเภอ

2.1.1 ความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในการจัดกิจกรรมของห้องสมุด ประชาชนอำเภอในเขตภาคตะวันออก ตามความคิดเห็นของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอ จากการศึกษา พบว่า ผู้ใช้บริการมีความต้องการในภาพรวมเกี่ยวกับวิธีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการ อ่านในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

- ด้านกิจกรรมที่ให้เนื้อหาสาระของเรื่อง ผู้ใช้บริการห้องสมุด

ประชาชนอำเภอต้องการให้จัดกิจกรรมที่ให้เนื้อหาสาระของเรื่องคือ การแนะนำหนังสือ ส่วนกิจกรรม ที่สนับสนุนและส่งเสริมการอ่าน คือ การจัดให้บริการคอมพิวเตอร์และการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต จะเห็นได้ว่า ด้านวิธีการจัดกิจกรรมที่ให้เนื้อหาสาระของเรื่อง ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอ ต้องการให้แนะนำหนังสือ อาจเป็นเพราะว่า วิธีนี้เป็นวิธีการชักชวน หรือเร้าใจให้ผู้ฟังสนใจในการอ่าน

โดยเป็นการแนะนำคร่าว ๆ ว่าเป็นเนื้อเรื่องเกี่ยวกับอะไร หรือใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร มีจุดเด่นอย่างไรบ้าง น่าสนใจมากน้อยเพียงไร และผู้ใช้บริการเองไม่ต้องเสียเวลาในการพิจารณาคัดเลือกหรือตัดสินใจที่จะอ่านหนังสือ อีกทั้งห้องสมุดประชาชนก็สามารถจัดกิจกรรมได้โดยไม่ต้องเตรียมการมาก สามารถจัดได้ตลอดปี เสียค่าใช้จ่ายน้อยหรือไม่เสียเลยก็สามารถจัดได้ ซึ่งผู้วิจัยเองคิดว่าวิธีการแนะนำหนังสือเป็นรูปแบบที่ง่าย แต่สามารถดึงดูดความสนใจและกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความต้องการในการอ่านได้ จะเห็นได้จากร้านหนังสือทั่ว ๆ ไปที่นำวิธีการแนะนำหนังสือไปใช้ เช่น การแนะนำหนังสือ 10 อันดับหนังสือที่ขายดี หรือแนะนำหนังสือที่ได้รับรางวัล ทำให้ผู้อ่านตัดสินใจในการอ่านหรือซื้ออ่านง่ายขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ หนึ่งนิราธิษ วรรณมัย (2547 : 113 – 114) ที่ศึกษาพบว่า ระดับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ห้องสมุดประชาชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือจัดต่อปี ใช้รูปแบบได้แก่ การจัดนิทรรศการ ห้องสมุดเคลื่อนที่และการแนะนำหนังสือ เหตุผลที่ห้องสมุดส่วนใหญ่ใช้วิธีการจัดกิจกรรมดังกล่าวเพราะเป็นกิจกรรมที่ให้ความรู้ ทันสมัย ทันเหตุการณ์ สามารถจัดได้ทุกเทศกาลและยังสอดคล้องกับข้อคิดเห็นของ กุหลาบ บั่นลาย นาค (2539 : 206) ที่กล่าวไว้ว่า การแนะนำหนังสือ เป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ไม่ต้องเตรียมการมาก สามารถจัดได้ตลอดเวลา เสียค่าใช้จ่ายเพียงเล็กน้อย หรืออาจไม่ต้องเสียเลยก็สามารถจัดได้ ดังนั้นจึงเหมาะสำหรับห้องสมุดประชาชนที่ได้รับงบประมาณน้อยในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

- **ด้านกิจกรรมที่สนับสนุนและส่งเสริมการอ่าน** ผู้ใช้บริการห้องสมุดต้องการให้จัดบริการคอมพิวเตอร์และสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต อาจเป็นเพราะว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยผู้ใหญ่ (21-60 ปี) ประกอบอาชีพรับจ้าง ทำให้มีความต้องการในการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ และทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ เพื่อนำความรู้มาพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ตลอดเวลา ดังที่ จีวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542 : 195) กล่าวว่า วัยผู้ใหญ่ เป็นวัยที่แสวงหาความรู้ ความเจริญก้าวหน้าในงานอาชีพ และสนใจเรื่องความรู้ เทคโนโลยีใหม่ ๆ เป็นระยะที่ก้าวไปสู่ความสำเร็จของชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพิมล แซ่เอี้ย (2543) ที่พบว่า ผู้ใช้บริการห้องสมุดต้องการให้ห้องสมุดมีเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับให้บริการ

- **ด้านสถานที่** พบว่าผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนต้องการให้จัดกิจกรรมที่ห้องสมุด อาจเป็นเพราะว่า ส่วนใหญ่ประชาชนจะเข้าใจว่าถ้าต้องการอ่านหนังสือให้ไปค้นคว้าและอ่านได้ที่ห้องสมุดประชาชน รวมทั้งปัจจุบันห้องสมุดประชาชนได้รับความสนใจและพัฒนาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้เพื่อให้บริการและส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ดังที่ รุ่ง แก้วแดง (2543 : 14 – 15) กล่าวว่า ห้องสมุดกลายเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญซึ่งช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จ เช่นเดียวกับ กุลธร เลิศสุริยะ (2542 : 18 – 20) กล่าวว่า

ว่าวัตถุประสงค์หลักของการจัดกิจกรรมของห้องสมุดประชาชน เพื่อกระตุ้นให้ผู้อ่านสนใจในการอ่าน และมีนิสัยรักการอ่าน เห็นความสำคัญของการอ่าน มีความสามารถในการอ่าน รู้จักแสวงหาความรู้ และประสบการณ์จากการอ่านด้วยตนเองจนเป็นนิสัย และนำประโยชน์จากการอ่านไปใช้ได้ถูกต้อง และผลิวิสัย รองสวัสดิ์ (2520 : 12) ศึกษาพบว่าปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมการอ่าน ได้แก่ ห้องสมุด

- **ด้านระยะเวลา** พบว่า ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนต้องการให้จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในวันเสาร์ - อาทิตย์ ช่วงเวลา 9.00 น.-12.00 น. ระยะเวลาที่สะดวกในการเข้าร่วมกิจกรรม เฉลี่ย 1 ชั่วโมง รวมทั้งต้องการให้มีการปรับเปลี่ยนข้อมูลทุกสัปดาห์และทุกเดือน กรณีในการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา/ค่าย ต้องการให้ห้องสมุดประชาชนจัดในวันเสาร์ - อาทิตย์ ใช้เวลาประมาณ 1 วัน และจัดกิจกรรมในลักษณะ ไป - กลับ ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง ซึ่งในภาคตะวันออกเป็นพื้นที่อุตสาหกรรมและสถานประกอบการเป็นจำนวนมาก แม้แต่ในภาคการเกษตรก็ต้องอาศัยแรงงาน และวันหยุดของสถานประกอบการทั้งภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมคือ วันเสาร์ - อาทิตย์ ดังนั้นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ที่ประกอบอาชีพรับจ้างจึงสะดวกที่จะเข้าร่วมกิจกรรมในวันหยุดคือ วันเสาร์ - อาทิตย์ สอดคล้องกับงานวิจัยของชลพิชา ดังทอง (2548 : 103) ที่ศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในภาคตะวันออก พบว่า ผู้สูงอายุต้องการให้ห้องสมุดประชาชนจัดกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัยบริการในวันเสาร์ - อาทิตย์

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยยังพบว่า ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนในภาคตะวันออกสะดวกที่จะเข้าร่วมกิจกรรมในช่วงเวลา 8.00 น. - 12.00 น. ทั้งนี้เนื่องจาก ในวันหยุดผู้ให้บริการส่วนใหญ่จะใช้เวลาในช่วงเช้าในการไปติดต่อธุระหรือร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อที่ในช่วงบ่ายจะได้พักผ่อนเตรียมตัวในการไปทำงานในวันต่อไป ส่วนระยะเวลาที่สะดวก ในการเข้าร่วมกิจกรรมประมาณ 1 ชั่วโมง อาจเป็นเพราะว่าเป็นระยะเวลาที่คนส่วนใหญ่มีความสนใจในการรับรู้และเรียนรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ และสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมได้ดี ดังที่ ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542 : 100) กล่าวไว้ว่า เด็กแต่ละคนจะเข้าร่วมกิจกรรมแต่ละครั้ง ครั้งละประมาณ 45 นาที ถึง 1 ชั่วโมง และยังสอดคล้องกับ วิมลชาญชนบท (2534) ที่ได้ศึกษารูปแบบการจัดโครงการการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับผู้สูงอายุพบว่า ผู้สูงอายุต้องการเรียนหรือทำกิจกรรมแต่ละครั้งในช่วงเวลา 30 นาที ถึง 1 ชั่วโมง ส่วนความต้องการให้มีการปรับเปลี่ยนข้อมูลในการจัดกิจกรรมทุกสัปดาห์และทุกเดือน อาจเป็นเพราะว่า ข้อมูลข่าวสารในยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ได้รับข่าวสารข้อมูลที่ทันสมัย ทันยุคทันเหตุการณ์ จึงควรมีการปรับเปลี่ยนข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน ดังที่ ทองอยู่ แก้วไทรฮะ และสมบัติ สุวรรณพิทักษ์ (2535 : 178 - 179) กล่าวไว้ว่า ในปัจจุบันห้องสมุดประชาชนได้ปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ของสังคม โดยมีหน้าที่เป็นศูนย์ข้อมูลให้บริการข่าวสาร

ความรู้ต่างๆ เพื่อให้ประชาชนเป็นคนทันต่อเหตุการณ์อยู่ตลอดเวลา และส่งเสริมให้ประชาชนมีนิสัยรักการอ่าน การศึกษาค้นคว้า ส่งเสริมให้บริการงานวิชาการใหม่ ๆ

ในกรณีการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา/ค่าย ผู้ใช้บริการห้องสมุดต้องการให้จัดกิจกรรมในวันเสาร์ – อาทิตย์ ใช้เวลาประมาณ 1 วัน และจัดกิจกรรมในลักษณะ ไป – กลับ อาจเป็นเพราะว่าตรงกับวันหยุดงาน และสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้โดยไม่เสียเวลาการทำงาน และรูปแบบวิธีการจัดกิจกรรมก็น่าสนใจรวมทั้งอาจเกี่ยวข้องกับงบประมาณและค่าใช้จ่ายทั้งในการจัดกิจกรรมของห้องสมุด เองและผู้เข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลพิชา ดังก่อง (2548 : 142) ที่ศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในภาคตะวันออก พบว่า การจัดทัศนศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ ควรจัดในลักษณะ ไป – กลับ และใช้ระยะเวลาในการจัด 1 วัน

- **ด้านสื่อ** ผู้ใช้บริการต้องการให้ห้องสมุดประชาชนอำเภอ จัดกิจกรรมโดยใช้สื่อประกอบคือ ซีดี/วีซีดี/ดีวีดี/วีดิทัศน์ ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า สื่อดังกล่าวมีทั้งเสียง สี รูปภาพ ช่วยสร้างความสนใจผู้ดูได้เป็นอย่างดี และในปัจจุบันก็มีการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา หาซื้อได้ง่าย ดังที่ จวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542 : 98) กล่าวไว้ว่า ลักษณะสำคัญของกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ดี ต้องสร้างความสนใจ เช่น วัสดุประสาทตาให้ผู้อ่านเกิดความอยากอ่าน นอกจากนั้นการใช้สื่อเทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น ซีดีรอม มัลติมีเดีย มีทั้งเสียง สี รูปภาพ จะช่วยให้ผู้อ่านได้เป็นอย่างดี และสอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 8 -11) ที่กล่าวไว้ว่า ห้องสมุดไม่ควรเป็นเพียงสถานที่เก็บหนังสือเท่านั้น ควรมีสื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่ออื่น ๆ ด้วย เพื่อให้บริการและใช้ในการจัดกิจกรรม เพราะห้องสมุดถือได้ว่าเป็นสถาบันทางสังคม เป็นชุมปัญญาเป็นองค์กรชุมชนที่ให้บริการวิชาการและบริการสาธารณะอื่น ๆ

2.2 เปรียบเทียบความต้องการวิธีการ จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ของห้องสมุดประชาชนอำเภอในเขตภาคตะวันออก ตามสถานภาพผู้ตอบ

2.2.1 **เพศ** ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอ เพศชายและเพศหญิง มีความต้องการวิธีการจัดกิจกรรม ด้านกิจกรรมที่ให้เนื้อหาสาระของเรื่อง ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่ารูปแบบวิธีการจัดกิจกรรมเป็นรูปแบบหรือวิธีการที่ผู้ให้บริการห้องสมุดรู้จัก ค้นเคยหรือเคยเข้าร่วมกิจกรรม และห้องสมุดประชาชนเองอาจนำวิธีการหรือรูปแบบมาจัดกิจกรรมที่ให้เนื้อหาสาระของเรื่องมาใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการอ่านสำหรับประชาชนเป็นประจำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภินันท์ สวัสดิ์พงษ์ (2531 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า

กิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่คุรุบรรณารักษ์จัดให้นักเรียนทั้งหมด 11 กิจกรรมแต่กิจกรรมที่คุรุบรรณารักษ์ส่วนใหญ่นิยมจัดให้นักเรียนมี 4 กิจกรรม คือการเล่านิทาน การเล่าเรื่องจากหนังสือ การแนะนำหนังสือ และการอ่านหนังสือให้ฟัง

วิธีการจัดกิจกรรม ด้านกิจกรรมที่สนับสนุนและส่งเสริมการอ่าน เพศหญิงและเพศชาย มีความต้องการแตกต่างกัน ในกิจกรรมการจัดบริการห้องสมุดเคลื่อนที่ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะว่า เพศหญิงและเพศชาย มีความสนใจในเนื้อหาของกิจกรรมที่จัดแตกต่างกัน หรือเวลาที่จัดกิจกรรมบริการห้องสมุดเคลื่อนที่อาจไม่ตรงกับเวลาว่างของแต่ละคน และสื่อที่นำออกไปให้บริการอาจไม่หลากหลายหรือตรงกับความต้องการซึ่งอาจเนื่องมาจากข้อจำกัดของห้องสมุดเคลื่อนที่ เรื่องพาหนะหรือค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ ดังที่ เรณู เปียชื่อ (2538 : 89) กล่าวไว้ว่า ห้องสมุดเคลื่อนที่ มีรูปแบบและวิธีการดำเนินการในลักษณะต่าง ๆ เช่น หีบหนังสือสู่ประตูบ้าน รถม้าเคลื่อนที่ ห้องสมุดเรียวยนต์เคลื่อนที่ ทุ่งหนังสือเคลื่อนที่ ห้องสมุดเคลื่อนที่โดยรถสามล้อ รถไฟ รถศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเคลื่อนที่ แต่การดำเนินงานในรูปแบบต่าง ๆ ดังกล่าวพบว่ามีปัญหาค้างกัน ได้แก่ หนังสือหายจำนวนมาก ขาดยานพาหนะ บุคลากรมีน้อย สื่อไม่ครบไม่หลากหลาย เสียค่าใช้จ่ายมาก

2.2.2 อายุ ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอ ที่มีอายุแตกต่างกัน ต้องการวิธีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ .05 อาจเป็นเพราะว่า พื้นฐานและพัฒนาการในการอ่านของแต่ละวัยแตกต่างกัน รวมทั้งความสนใจ ความพร้อมและความต้องการของแต่ละวัยก็แตกต่างกันด้วย สอดคล้องกับ กัลยา ยวนมาลัย (2539 : 208 -210) ที่กล่าวไว้ว่าความต้องการในการอ่านของแต่ละคนจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับเพศ วัย และความสนใจ เช่น วัยรุ่นจะสนใจการอ่านขึ้นอยู่กับความต้องการในเรื่องนั้น ๆ ส่วนผู้ใหญ่การอ่านหนังสือขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ในการอ่านซึ่งแตกต่างกันไป เช่น ความต้องการจะรู้เรื่อง ต้องการศึกษา ต้องการปรับปรุงอาชีพการงาน ต้องการพักผ่อน และอาจขึ้นอยู่กับภารกิจในช่วงอายุต่าง ๆ ดังที่ จวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542 : 49-50) กล่าวไว้ว่า ความสนใจและความสามารถในการอ่านของผู้อ่านแต่ละวัยแตกต่างกัน โดยเฉพาะวัยเด็ก สาเหตุหนึ่งมาจากการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของผู้ใหญ่ที่จัดให้กับเด็กในแต่ละวัยซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง และ ชูลี อินม้น (2533 : 49 – 50) กล่าวไว้ว่า ความสนใจในการอ่านของผู้อ่านจะเป็นไปตามความแตกต่างของวัย และในการส่งเสริมการอ่านสามารถจัดได้หลาย ๆ วิธีตามความเหมาะสมของโอกาส และสถานที่ และสอดคล้องกับ สหวิทยาลัยทวารวดี (2538 : 4) จวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542 : 92)และ แม้นมาส ชวลิต (2546 : 77) ที่กล่าวไว้ว่าในการจัดกิจกรรมของห้องสมุด ควรแยกกลุ่มเป้าหมายเป็นกลุ่ม ๆ เช่น เด็กก่อนวัยเรียน นักเรียนระดับประถมศึกษา หรือมัธยมศึกษา นักศึกษาผู้ใหญ่ นิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ข้าราชการ เกษตรกร

แม่บ้าน ผู้นำท้องถิ่น กลุ่มหนุ่มสาวในท้องถิ่นและกลุ่มเป้าหมายพิเศษ การจัดกิจกรรมห้องสมุดประชาชนต้องคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวเพื่อพิจารณาเนื้อหาที่จัดให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย โดยเลือกประเภทและความยากง่ายของกิจกรรมให้เหมาะสมด้วย

2.2.3 วุฒิการศึกษา ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอ ที่มีวุฒิการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความต้องการวิธีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้ใช้บริการห้องสมุดที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันจะมีความต้องการและความสนใจในการอ่านแตกต่างกันไป ทั้งนี้เพราะว่าความสามารถในการอ่านของคนแต่ละระดับการศึกษาไม่เท่ากัน รวมทั้งวัตถุประสงค์ ความสนใจ ความต้องการก็แตกต่างกัน เช่น เด็กต้องสนใจอ่านหนังสือเรียนเพื่อให้ตนเองเข้าใจและสอบผ่าน ผู้ใหญ่สนใจอ่านหนังสือที่ให้ความรู้เพื่อนำไปใช้ในการประกอบและพัฒนาอาชีพ สอดคล้องกับ ลิงค์และฮอฟฟ์ (1958 : 6-9) ได้ศึกษานิัยสการอ่านพบว่า สิ่งที่ทำให้ผู้อ่านสนใจอ่านและอ่านมากขึ้น ได้แก่ พื้นฐานการศึกษา ถ้าผู้อ่านมีการศึกษาสูงขึ้นจะยิ่งอ่านมากขึ้น และดวงพร พวงเพชร (2541 : บทคัดย่อ) นักเรียนได้รับการส่งเสริมการอ่านจากครอบครัวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ เป็นผลจากนักเรียนส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่กับบิดารมารดา ซึ่งส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ (ระดับประถมศึกษา) และมีรายได้ค่อนข้างต่ำ ทำให้ต้องใช้เวลาประกอบอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ ไม่ค่อยมีเวลาส่งเสริมการอ่านและไม่มีความรู้ในเรื่องนี้อีกด้วย แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรระดับการศึกษา ส่งผลถึงความต้องการในการรับบริการจากห้องสมุด

2.2.4 การประกอบอาชีพ ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอ ที่ประกอบอาชีพแตกต่างกัน ต้องการวิธีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 อาจเป็นเพราะว่า ผู้ใช้บริการห้องสมุดมีความจำเป็นต้องประกอบอาชีพและต้องทำมาหากินเพื่อหารายได้มาเลี้ยงครอบครัวตนเองและแต่ละอาชีพอาจมีสภาพการดำเนินชีวิตประจำวันแตกต่างกัน มีเวลาว่างและเวลาในการทำกิจกรรมแตกต่างกันไปหรือแม้แต่วันหยุดก็อาจแตกต่างกัน รวมทั้งแต่ละคนก็มีความต้องการร่วมกิจกรรมที่ตนเองสนใจและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอาชีพที่ตนเองประกอบอาชีพอยู่แตกต่างกัน ดังที่ จินตนา ทาสระ (2530 : 14) กล่าวถึงคุณค่าของการอ่านว่า การอ่านเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ บุคคลที่ประสบความสำเร็จในชีวิตมักจะเป็นบุคคลที่เป็นนักอ่านมาก่อนทั้งสิ้น การอ่านหนังสือมาแล้วมากมายจะทำให้เกิดความรู้ที่กว้างขวาง ความรู้ที่ได้จะช่วยให้การประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตประจำวันประสบผลสำเร็จ

2.3 แนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านห้องสมุดประชาชนอำเภอในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. ด้านวิธีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ได้แก่ การจัดบริการคอมพิวเตอร์และสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต จัดกิจกรรมค่าย การแสดงหนังสือหรือนิทรรศการ จัดกิจกรรมแนะนำหนังสือ การเล่นเกมที่นำไปสู่การอ่าน และการฉายภาพยนตร์/ซีดี/วีซีดี/วีดิทัศน์/ดีวีดี โดยจัดให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย ใช้ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ปรับเปลี่ยนการจัดในลักษณะเชิงรุก มีการสำรวจความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อให้ผลของการจัดกิจกรรมออกมามีประสิทธิภาพและน่าสนใจ ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย อาจจะมีการปรับเปลี่ยนเนื้อหา รายละเอียดของกิจกรรมบ้างเพื่อให้ทันสมัยและทันเหตุการณ์ เช่น การเชิญนักเขียน/บุคคลที่มีชื่อเสียงมาพบปะพูดคุยกับนักอ่าน หรือ การสัมภาษณ์ นักเขียนที่มีชื่อเสียง ซึ่งเป็นวิธีการที่จัดได้ยาก อาจปรับเปลี่ยนเป็นผู้นำท้องถิ่น หรือบุคคลสำคัญที่เป็นที่ยอมรับในชุมชนมาพูดคุยแทน และบางครั้งวิธีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอาจไม่ต้องคำนึงถึงปัจจัยด้านสถานที่ วัน เวลา ระยะเวลา และสื่อ ก็สามารถจัดได้ โดยการบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอน หรือการฝึกอบรม เป็นต้น รวมทั้งต้องคำนึงถึงความพร้อม ความเหมาะสม และศักยภาพของผู้จัดกิจกรรมแต่ทั้งนี้ต้องเป็นกิจกรรมที่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการ

2 สถานที่ในการจัดกิจกรรม ควรจัดกิจกรรมในสถานที่ ตามความต้องการของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอ คือ ห้องสมุดประชาชน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โรงเรียนในชุมชน บริเวณอาคารเอนกประสงค์ในพื้นที่ บริเวณองค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล วัด และ โรงพยาบาล หรืออาจปรับเปลี่ยนตามความสะดวกของผู้เข้าร่วมกิจกรรม เช่น บ้านผู้นำชุมชน หรือที่ทำการกลุ่มต่าง ๆ

3. วัน ช่วงเวลา ระยะเวลา และความถี่ในการจัดกิจกรรม

- วันในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านตามความต้องการของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอ คือ จัดกิจกรรมในวันเสาร์ – อาทิตย์ มากที่สุด รองลงมาคือ วันจันทร์ – ศุกร์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์

- ช่วงเวลา ในการจัดกิจกรรม ตามความต้องการของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอ คือ ควรจัดในช่วงเวลา 8.00 – 12.00 น. มากที่สุด รองลงมาคือเวลา 12.00 – 13.00 น. เวลา 13.00 - 16.00 น. และเวลา 16.00 - 20.00 น.

- ระยะเวลา ในการจัดกิจกรรม ตามความต้องการของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอ คือ ควรจัดกิจกรรมระยะเวลา ประมาณ 1 ชั่วโมง ประมาณ 2 ชั่วโมง ประมาณ 30 นาที และ ประมาณ 3-6 ชั่วโมง

- ระยะเวลาที่ห่าง ในการจัดกิจกรรม ตามความต้องการของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอ คือ ปรับเปลี่ยนข้อมูล ทุกสัปดาห์ หรือ ทุกเดือน และ ทุกวันสำคัญ/เหตุการณ์สำคัญ

4. วัน ระยะเวลา และลักษณะการจัดกิจกรรม กรณีการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา/ค่าย ตามความต้องการของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอ

- ด้านวันในการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา/ค่าย ควรจัดกิจกรรมใน วันเสาร์ – อาทิตย์ วันเสาร์ หรือวันอาทิตย์ วันจันทร์ – ศุกร์ และ วันหยุดนักขัตฤกษ์

- ด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา/ค่าย ควรใช้ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม ประมาณ 1 วัน ประมาณ 2 วัน และ ประมาณครึ่งวัน

- ด้านลักษณะการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา/ค่าย ควรจัดกิจกรรมในลักษณะ ไป – กลับ 1 วัน ค้างคืน 1 คืน 2 วัน และ ค้างคืน 2 คืน 3 วัน

5. สื่อในการจัดกิจกรรม ตามความต้องการของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอ คือ ซีดี/วีซีดี/ดีวีดี/วิดีโอ หนังสือ รูปภาพ/โปสเตอร์/ภาพพลิก ของจริง ของตัวอย่าง หุ่นจำลอง และ เทปเสียง นอกจากนี้อาจใช้สื่ออื่นหรือเครือข่ายที่อยู่ในพื้นที่มาช่วยในการจัดกิจกรรม ส่งเสริมการอ่านได้อีกทาง เช่น สถานีวิทยุชุมชน

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ด้านวิธีการกิจกรรม ผลจากการวิจัยพบว่า ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอมีความต้องการวิธีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน คือ การให้บริการคอมพิวเตอร์และสืบค้น การจัดกิจกรรมค่าย เช่น ค่ายรักการอ่าน ค่ายส่งเสริมการอ่าน ค่ายยอดนักอ่านฯลฯ การแนะนำหนังสือ การเล่นเกมที่นำไปสู่การอ่าน และการฉายภาพยนตร์/ซีดี/วีซีดี/ ดีวีดี/ดีวีดี ดังนั้น บรรณารักษ์ หรือเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการดำเนินงานจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดประชาชนอำเภอโดยเฉพาะในเขตภาคตะวันออก ควรจะต้องจัดให้มีการให้บริการคอมพิวเตอร์และสืบค้น ภายในห้องสมุดอย่างน้อย 1 จุด และกิจกรรมที่ผู้บริการส่วนใหญ่มีความต้องการเพื่อตอบสนองได้ตรงความต้องการของผู้บริการ

3.1.2 ด้านสถานที่ ผลจากการวิจัยพบว่า ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอมีความต้องการให้จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในสถานที่ห้องสมุดประชาชน ดังนั้น สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน ในฐานะที่เป็นผู้กำกับดูแลห้องสมุดประชาชนอำเภอควรเห็นความสำคัญในการพัฒนา ปรับปรุงอาคารสถานที่ ทั้งภายในและภายนอกอาคาร ควรมีการวางแผนหรือจัดสรร

งบประมาณสนับสนุนในการพัฒนาและปรับปรุงอาคารสถานที่ เพื่อให้มีความพร้อมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านทุกรูปแบบ และตามความต้องการของผู้ใช้บริการ

3.1.3 ด้านวัน ระยะเวลาและช่วงเวลา ผลจากการวิจัยพบว่า ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอ มีความต้องการให้จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านใน วันเสาร์ – อาทิตย์ ช่วงเวลา 8.00 – 12.00 น. และจัดประมาณ 1 ชั่วโมง ดังนั้น บรรณารักษ์ หรือเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการดำเนินงานจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดประชาชนอำเภอโดยเฉพาะในเขตภาคตะวันออก ควรจะต้องวางแผนในการจัดกิจกรรมตามความสะดวกของผู้เข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งมีผลต่อการประสบผลสำเร็จในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดด้วย

3.1.4 ด้านสื่อที่ใช้ประกอบในการจัดกิจกรรม ผลจากการวิจัยพบว่า ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอ มีความต้องการให้ใช้ ซีดี/วีซีดี/ดีวีดี/วีดิทัศน์ หนังสือและรูปภาพ/โปสเตอร์/ภาพพลิค ประกอบในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ดังนั้น บรรณารักษ์ หรือเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการดำเนินงานจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดประชาชนอำเภอ โดยเฉพาะในเขตภาคตะวันออก ควรจะต้องจัดหาสื่อที่ทันสมัย หลากหลาย เพื่อใช้ประกอบในการจัดกิจกรรมได้ทุกวิธี เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดความสนใจในกิจกรรมที่จัด

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดประชาชนอำเภอในเขตภาคอื่น

3.2.2 ควรศึกษาวิธีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่เจาะลึกในแต่ละรูปแบบของการจัดกิจกรรม

3.2.3 ควรศึกษาพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของประชาชนในเขตภาคตะวันออก เพื่อให้ทราบเจตคติและข้อจำกัดในการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของประชาชนอย่างแท้จริง

3.2.4 ควรศึกษาเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของประชาชนในเขตภาคตะวันออก อาจจะเน้นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในพื้นที่ ที่เป็นที่ตั้งของห้องสมุดประชาชน

3.2.5 ควรประเมินรูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่เหมาะสมของห้องสมุดประชาชนแต่ละระดับ (จังหวัด อำเภอ และเฉลิมราชกุมารี)